

Domänverkets centralförvaltning

171 93 SOLNA

Bildande av naturreservat vid Kalkstenstjärnen i Skellefteå kommun

(3 bilagor)

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning

Kalkstenstjärns naturreservat

Kommun

Skellefteå

Socken

Skellefteå

Fastighet

Furunäs 1:233

Lägesbeskrivning

Ekonomisk karta 22 L, 8 b, ca 10 km öster om Skellefteå stad i närheten av Kalkstenstjärnen, Se bifogat kartmaterial.

Areal

6,1 ha

Därav landareal

6,1 ha

Förvaltare

Domänverket

Markägare

Staten (naturvårdsfonden)

Ärendets handläggning

Skellefteå kommun och statens naturvårdsverk har tillstyrkt naturreservatsbildning.

Grund för beslutet

Området är en av de få växtplatserna för Finnrosen (*Rosa acicularis*) i landet och samtidigt den största och tidigast kända av dessa.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1974:1025) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade fastighetskarta som naturreservat.

1976-03-02

11.111-820-71

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 och 10 §§ naturvårdslagen samt 8 § naturvårdskungörelsen (1974:1028) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen anseende inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfora över området

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla, plöja eller utföra annan markbearbetning,
2. anordna upplag,
3. anlägga väg,
4. uppföra helt ny byggnad eller utföra till- eller påbyggnad,
5. använda kemiska bekämpningsmedel,
6. tillföra växtnäringsämnen,
7. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som framgår av upprättad skötselplan.

B. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar och leder,
3. parkera annat än på särskilt anvisade platser,
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, ta frö och att skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp örter, gräs, mossor eller lavar,

1976-03-02

11.111-820-71

5. plocka blommor, gräs, mossor eller lavar,
 6. tälta eller uppställa husvagn,
 7. anordna orienteringskontroller eller snitslade spår.
- C. Bestämmelser jämlikt 8 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning

Reservatet skall skötas så att Finnrosen ges goda betingelser.

Reservatet skall skötas enligt anvisningar i skötselplan.

Förslag till sådan plan upprättas genom förvaltarens försorg och underställs länsstyrelsen för fastställelse.

Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

Besvär till jordbruksdepartementet enligt bilaga, formulär 1.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket landshövdingen Bengt Lyberg beslutat och byrådirektören Per Erik Persson varit föredragande, har även länsrådet Harry Forsell, tf länsarkitekten Rune Teglund, överlantmätaren Göran Nilsson och tf förste länsassessorn Ruth Burgman deltagit.

Bengt Lyberg

Per Erik Persson

Bilagor
översiktskarta
fastighetskarta
besvärshänvisning

Kopia till
statens naturvårdsverk
Skellefteå kommun
statens planverk
vägförvaltningen
fastighetsbildningsmyndigheten
lantbruksnämnden
skogsvårdsstyrelsen
planenheten
lantmäterienheten
naturvårdsregistret
svenska naturskyddsföreningen
Tore Lindström (adress: Alsstigenvägen 22, 510 40 SANDARED)
Handlingarna
PEP

Ärendes Avstyckning från Furunäs 1:182 och fastighetsreglering berörande styck- ningslotten A och Furunäs 1:168		Kommun Skellefteå	LAN Västerbotten
Registerområde Skellefteå		Nyutskedd fastighet FURUNÄS 1:233	ink. 21 JAN 1976
Förrättningsaktmutare <i>Nils Erik Dahlén</i> Nils Erik Dahlén		Registreringsdatum 1975-12-19	LÄNSSTYRELSEN, UMEÅ Planeringsavdelningen
		☒ Uppgift om utgård förrättningen avsatt har införts i fastighetsregistret	<i>Göran Nilsson</i> För fastighetsmyndigheten

Fastighet, område m m	Fig	Areol hektar, m ² delareal	± ändring/ summa	Ägare, uppgifter till lokal skattemyndighet och andra anmärkningar Göran Nilsson
-----------------------	-----	--	---------------------	---

TEKNISK BESKRIVNING

Koordinatförteckning

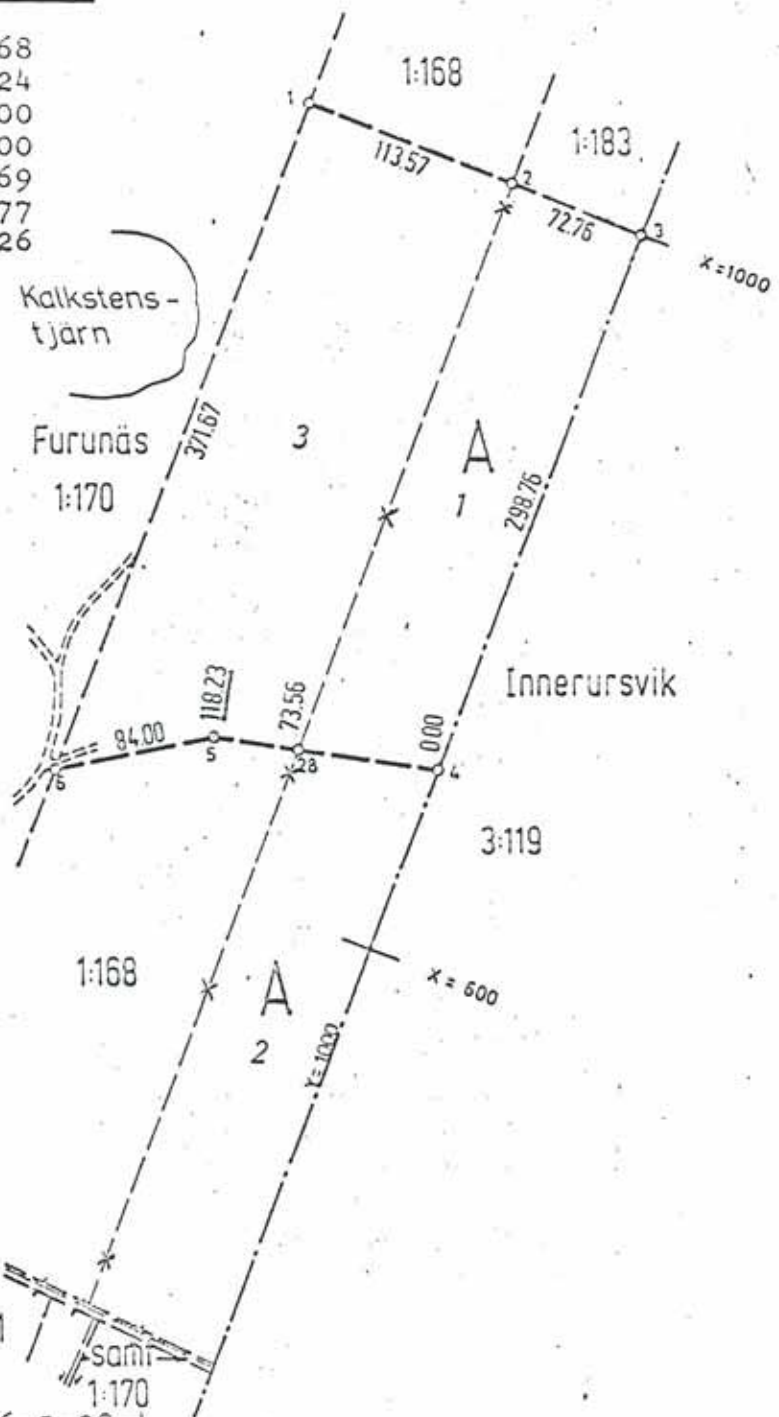
Punkt	Mark	Koordinater	
		x	y
1	tp	1002,02	813,68
2	rn	1000,82	927,24
3	rn	1000,00	1000,00
4	rg	701,24	1000,00
5	rg	675,13	884,69
6	rg	630,11	813,77
28	rg	684,99	928,26

System: Fristående.

Litt A1 + fig 3 = R.N:r FURUNÄS 1:233
Fig 2 tillhör FURUNÄS 1:168

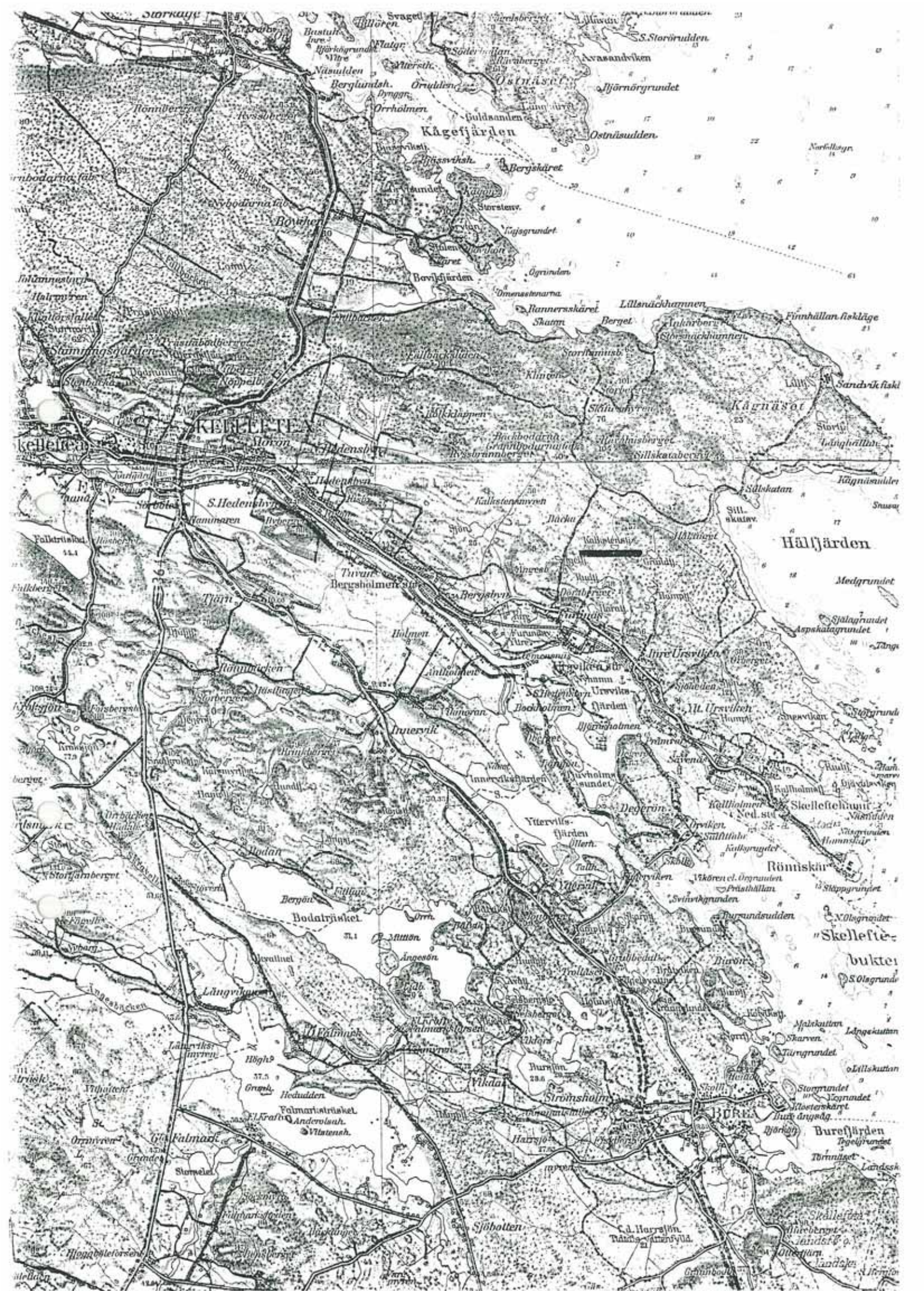
FASTIGHETSÄRÄTTSLIG BESKRIVNING,

aktbilaga BE.

Kartkopians riktighet
bestyrkes:*Barbro Rugevrat*

Nyttillkomna gränser: 1-2 och 6-5-28-4.

Skala 1:4000	Nog kart, Regestr. övning Fk 22181:20,30	Framställt genom kopiering och nymätning
-----------------	---	---

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET KALKSTENSTJÄRN I SKELLEFTEÅ KOMMUN

Innehållsförteckning

Syfte med säkerställande och skötsel

2. Beskrivning av reservatet

- 2.1 Administrativa data
- 2.2 Allmän beskrivning av reservatet
- 2.3 Natura 2000

3. Skötsel av naturtyper

- 3.1 Växtplats för finnros
- 3.2 Skog med fri utveckling
- 3.3 Våtmark

4. Friluftsliv

- 4.1 Anläggningar och information för friluftslivet

5. Övriga anläggningar

6. Nyttjanderätter

7. Utmärkning av gränser

8. Sammanställning av åtgärder

9. Tillsyn och uppföljning

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställandet och skötseln av reservatet är att bevara en växtplats för Finnrosen (*Rosa acicularis*). Växtlokalen i Kalkstenstjärn är den största och tidigast kända i landet för arten. Reservatet utgör växtplats för en rad kalkkrävande växtarter och skötseln bör därför syfta till att gynna även dessa arter.

2. Beskrivning av objektet

2.1 Administrativa data

Namn	Kalkstenstjärns naturreservat
Skydd	Naturreservat – 2402033
Kommun	Skellefteå
Läge	2 km norr om Furunäs, 10 km öster om Skellefteå, kartblad 22 L 8b, naturgeografisk region 29a, koordinat 7191529/1755350
Ägarkategori	Staten genom Naturvårdsfonden
Totalareal	6,1 ha
Areal produktiv skog	5,9 ha

Indelning i naturtyper enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering)

Barrblandskog	2,3 ha
Granskog	1,5 ha
Våtmark	0,1 ha
Lövblandad barrskog	0,9 ha
Triviallövskog	0,9 ha

Förvaltare	Länsstyrelsen
------------	---------------

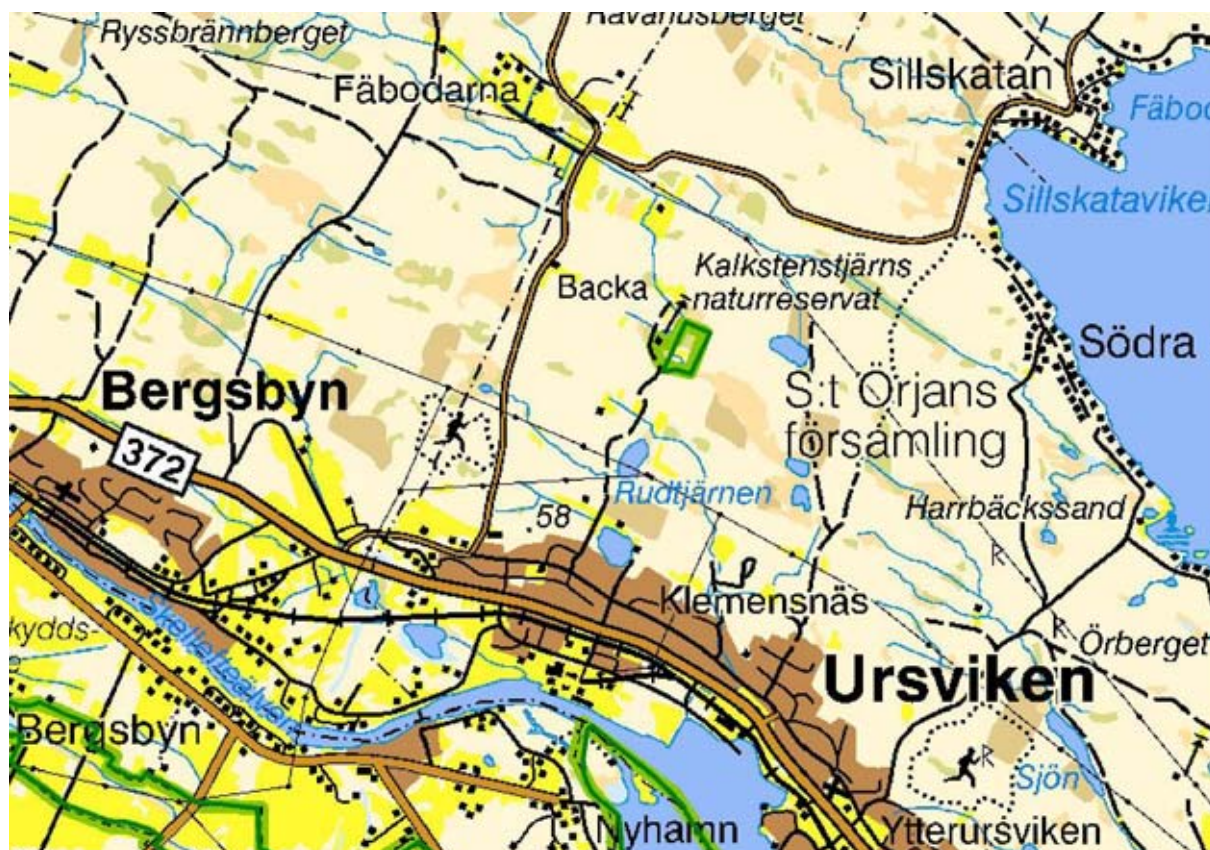
2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Naturreservatet Kalkstenstjärn ligger ett par kilometer norr om Furunäs i stadsdelen Ursviken och ca 10 kilometer öster om Skellefteå stad. Området är en klassisk och välkänd lokal för den i Sverige mycket ovanliga finnrosen (*Rosa acicularis*). Reservatet ingår som del i Kalkstenstjärnens riksintresse för naturvård.

Området är relativt litet och består främst av barrskog och igenväxande odlingsmark. I nordväst finns en liten våtmark med en sedan länge nedlagd torvtäkt. Våtmarken är bevuxen med bl.a. tätört och björnbrädd. Den kalkrika berggrunden gör att en rad krävande växter finner sin växtplats här, bland annat smultron, vispstarr, ormbär och grönkulla. Även den sällsynta och hänsynskrävande nornan (*Calypso bulbosa*) förekommer i reservatet. Områdets i särklass mest betydelsefulla art är dock finnrosen som är mycket ovanlig i Sverige. Den har sin huvudsakliga växtplats i reservatets nord-östra delar på frisk tallskog av lågörtstyp. Inom delar av området dominerar den till och med markskiktet. Finnrosen växer på ytterligare ett par lokaler i reservatet och har även spridit sig till den intilliggande åkern.

Finnroslokalen i Furunäs upptäcktes redan år 1850 av den botaniskt intresserade apotekaren Mathias Dyhr som den första kända lokalen för arten i Sverige. Senare har finnrosen återfunnits på ytterligare ett par platser i kommunen ibland annat i Nyholm- Svanfors.

Merparten av skogen i reservatet är medelålders (ca 80 år) och talldominerad med inslag av björk och gran. Genom reservatets södra delar rinner en mindre bäck. Skogen har påverkats av skogsbruk med senaste kända gallring i början av 1960-talet, därefter har skogen fått utvecklas fritt. Åkermarken inom reservatet togs upp i slutet av 1800-talet och burkades enligt uppgift fram till 1920-talet. Igenväxningen med björk är numer långt gången med bitvis täta lövträdsbestånd. Träd av framförallt björk står i tydliga rader efter de gamla dikeskanterna.

Figur 1. Översiktskarta för naturreservatet Kalkstenstjärn.

Reservatet är välkänt för en botaniskt intresserad allmänhet och ligger dessutom tätortsnära och lättillgängligt i anslutning till en skogsbilväg. Området besöks främst under finnnrosens blomningstid som normalt inträffar kring månadsskiftet juni/juli.

2.3 Natura 2000

Naturreservatet Kalkstenstjärn ingår i nätverket Natura 2000 (Natura 2000-id SE0810036), den Europeiska Unionens nätverk av skyddade områden. De åtgärder som beskrivs i skötselplanen och som senare kommer att genomföras tar även hänsyn till bevarandet av de naturvärden som finns utpekade för Natura 2000. Det finns en särskilt upprättad bevarandeplan för reservatet som mer utförligt beskriver utpekade naturtyper, uppföljning och mål.

3. Skötsel av naturtyper

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag vad gäller utvecklingshistorik samt form av skötsel.

3.1 Finnrosens växtplats

Innefattar den del av reservatet där finnrosen har sin huvudsakliga utbredning med intilliggande expansionszon (se bilaga 1). Skogsmarken är något fuktig med varierad slutenhet. Finnrosen finner sin växtplats på fuktig skogsmark och tål såväl öppen växtplats som stark skugga, men alltför stark skugga minskar blomningen. Växtlokalen har varit mycket konstant under lång tid, men den kontinuerliga förtätningen av trädbeståndet kan vara ogynnsamt för arten.

Kvalitetsmål

- Finnrosens utbredningsområde och expansionszon ska vara minst 1,5 hektar.
- Arten ska fortleva i livskraftiga bestånd i minst dagens omfattning.
- Arten utbredningsmönster ska vara känd.

Åtgärder

- Ljusinsläppet ökas genom försiktig utglesning av trädskiktet. Åtgärden innebär att enstaka uppväxande träd av gran röjs bort och lövsly glesas ut inom artens huvudsakliga utbredningsområde enligt bilaga 1.
- Finnrosens utveckling ska följas långsiktigt genom vegetationsstudier inom 10 x 10 meters rutor (de ytor som utprovades 1977 bör följas upp). Rutorna ska markeras i terrängen med fasta markeringar och positionsbestämmas med GPS. Artens utveckling ska följas med högst 10 års intervall.

Bild 1. Finnrosen har sin huvudsakliga utbredning i reservatets nordöstra delar där den dominerar markskiktet.

3.2 Övrig skogsmark

Innefattar all övrig skogsmark inom reservatet och även den del som utgörs av triviallövskog (igenväxande åkermark).

Kvalitetsmål

- Arealen skogsmark för fri utveckling ska vara minst 4,5 hektar.
- Andelen död ved ska öka för att på sikt uppgå till minst 15 % av den totala vedvolymen.
- Det ska finnas en naturlig föryngring från grova (gamla) träd till klena (unga) träd som säkrar trädkontinuiteten.
- Minst tre rödlistade arter och/eller signalarter ska kunna hittas i området

Åtgärder

Skogen ska i första hand få utvecklas fritt. Om det är motiverat för bevarandet av enskilda mycket utsatta arter, kan skötselåtgärder komma i fråga. Inom reservatet växer norna. Artens växtplats bör vara känd och skogsmarken kan därför komma att inventeras med avseende på kärlväxter.

3.3 Våtmarker

Innefattar den del av reservatet som utgörs av våtmark och myr. Inom myren finns en sedan länge nedlagd torvtäkt.

Kvalitetsmål

- Arealen våtmarker ska vara minst 0,1 hektar.
- Våtmarkernas hydrologi ska vara opåverkad.
- Våtmarkernas växtsamhällen ska vara opåverkade.
- Minst tre karaktäristiska arter för våtmarkerna ska kunna hittas.

Åtgärder

Naturtypen får utvecklas fritt. Inom skötselplaneperioden kan våtmarken komma att inventeras med avseende på kärlväxter.

4. Friluftsliv

Finnrosreservatet intill Kalkstenstjärnen är en liten, men klassisk och vida känd lokal för arten. Flest besökare har reservatet sannolikt under rosens blomningstid i början av juni månad. Naturreservatet ligger tätortsnära och lättillgängligt strax norr om stadsdelen Furunäs öster om Skellefteå. Området kommer även fortsättningsvis att locka en jämn skara besökare. Informationen och tillgängligheten i reservatet ska därför vara god.

4.1 Anläggningar och information för friluftslivet

Skogsbilvägen som passerar reservatet är av lägre standard. Det finns en enkel parkeringsplats intill reservatsgränsen. Reservatets entré är utrustad med skyltställ i trä och skyltar i A2-format som beskriver reservatet och finnrosen. Reservatsskyltar finns på ytterligare ett par platser längs med gränsen. Det finns ingen markerad stig genom området, utan merparten besökare följer reservatsgränsen till finnrosens växtplats i nordväst.

Kvalitetsmål

- Reservatet ska vara skyltat från allmän väg.
- Reservatet ska ha en tydlig entré med skyltar som beskriver växtlokalen i allmänhet och finnrosen i synnerhet. Informationen bör även finnas på engelska.
- Det ska finnas en stig genom reservatet och den ska kanalisera besökare i området. Stigen ska vara väl markerad och röjd.

Åtgärder

- Sätta upp vägvisare mot reservatet från Furunäs enligt bilaga 2.
- Reservatets entré ska utrustas med nytt skyltställ och nya reservatsskyltar i minst A2 format.
- Sätta upp hänvisningsskyltar (i trä) från entrén och mot växtlokalen.
- Anlägga och markera en stig genom reservatet enligt bilaga 2. Stigen ska i möjligaste mån följa redan upptrampade stigar och ska positionsbestämmas med GPS.

5. Övriga anläggningar

Det finns inga övriga anläggningar i reservatet.

6. Nyttjanderätter

Jakt bedrivs inom reservatet enligt gällande jaktlagstiftning. Jakträtten ägs av Naturvårdsverket och förvaltas av länsstyrelsen.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov. Reservatets gränser behöver röjas och målas om.

8. Sammanställning av åtgärder

Åtgärd	Tidpunkt
Ta fram nya skyltar i minst A2- format och nytt skyltställ.	2007-2010
Sätta upp vägvisare från Furunäs mot reservatet	2007-2010
Sätta upp hänvisningsskyltar (i trä) från entrén mot växtlokalen.	2007-2010
Anlägga en ny stig genom reservatet (röja, markera)	2007-2010
Skötselåtgärder enligt bilaga 1. Lätt underköning av vide och eventuellt uttag av enskilda träd .	2010-2015
Märka ut/positionsbestämma fasta provtyper för finnrosen.	2007-2008
Dokumentera finnrosens utbredning minst vart 10:e år	ca 2008, 2018, osv.

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras. En nationell metod för uppföljning av reservat och Natura 2000 – områden håller på att utarbetas. Denna ska användas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Lena Lundevaller

Anna Wenngren

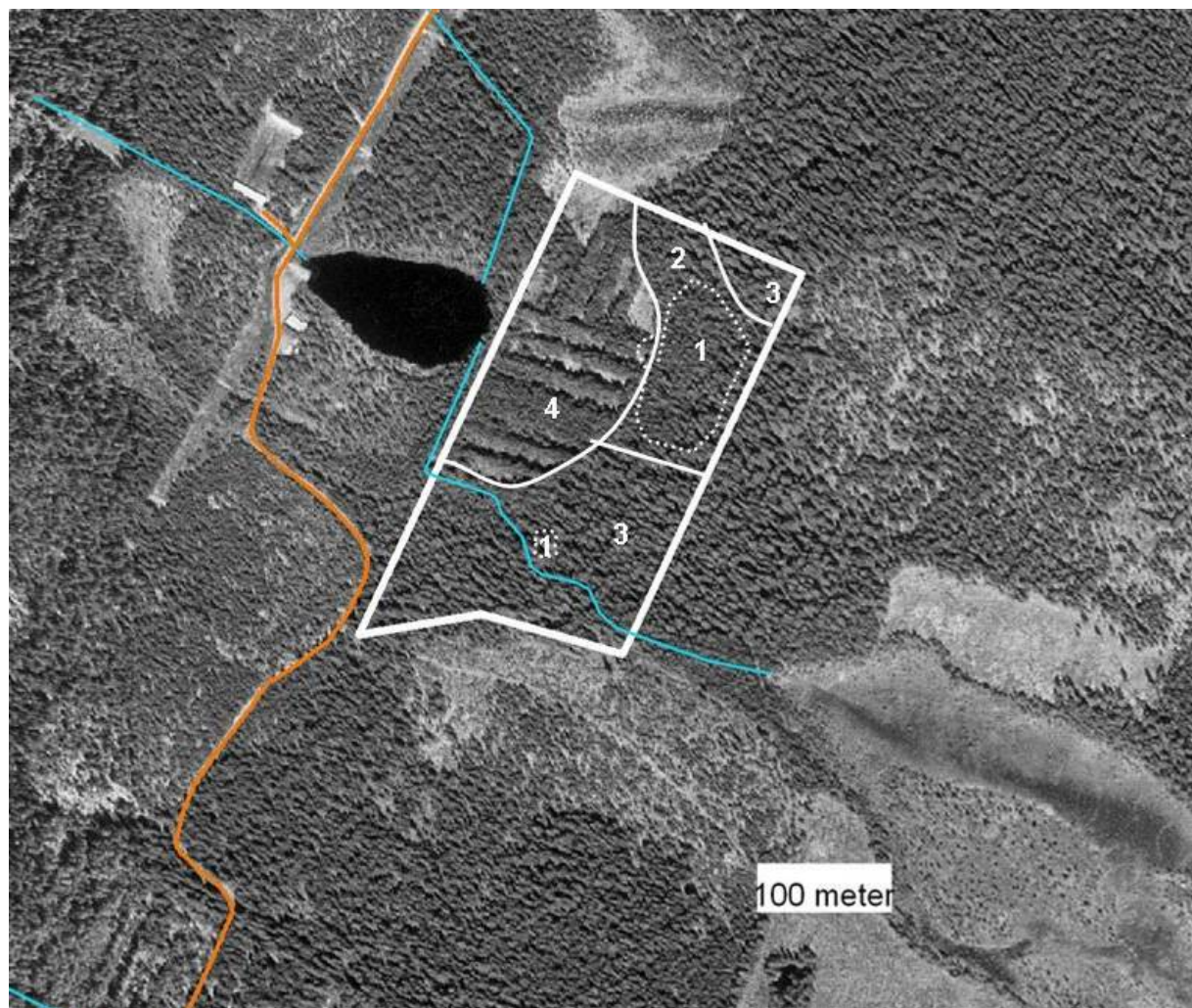
Bilagor:

1. Indelning i skötselområden
2. Anläggningar och information för friluftslivet

Sändlista

Naturvårdsverket, Naturresursenheten, Blekhölmsterassen 36, 106 48 Stockholm
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm
Skellefteå kommun, Bygg- och miljökontoret, Trädgårdsgatan 7, 931 85 Skellefteå
Naturvårdsregistret

SKÖTSEL AV NATURTYPER

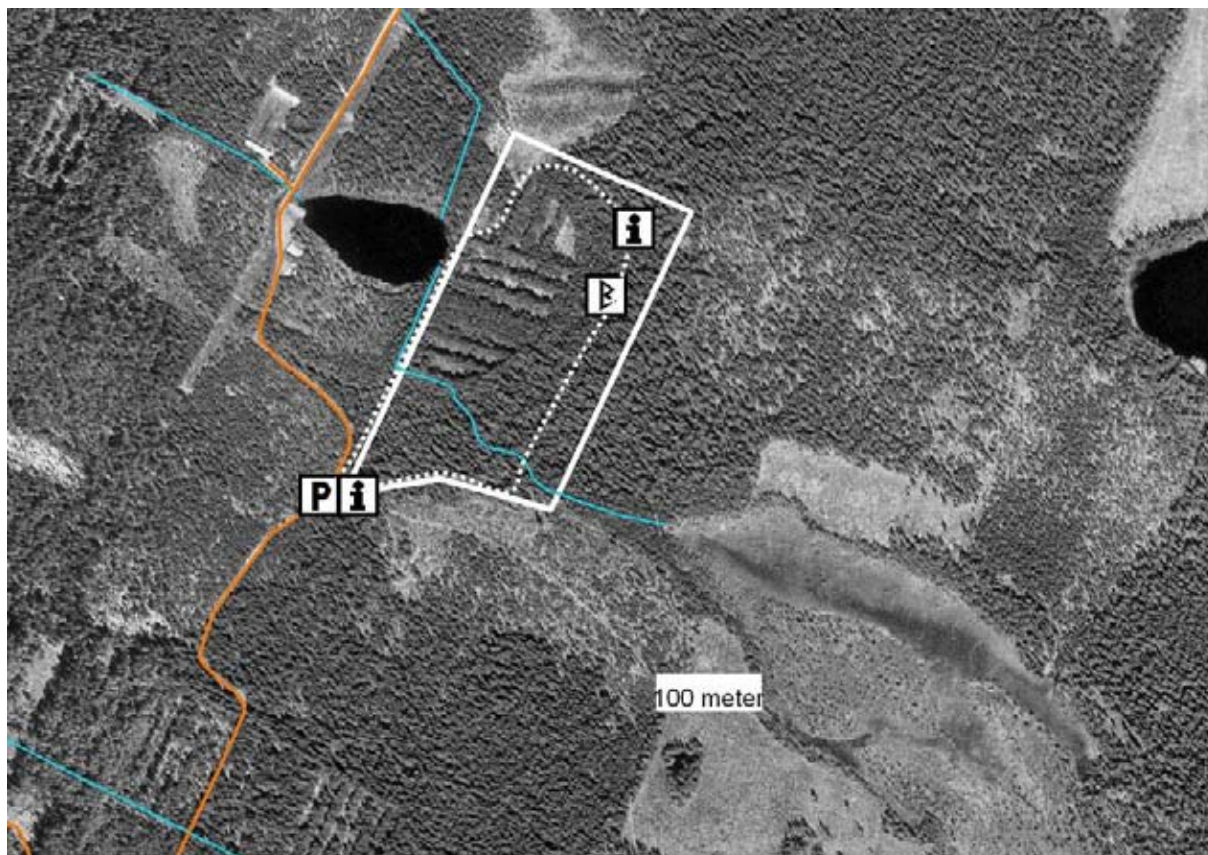

Karta som visar skötselområden och planerade åtgärder inom Kalkstenstjärns naturreservat. Kartan visar även vägar, bäckar samt reservatsgränsen.

1. Finnrosens växtplats – vid behov försiktig utglesning av uppväxande gran
2. Finnrosens expansionszon - vid behov försiktig utglesning av uppväxande gran
3. Skog - fri utveckling
4. Myr och igenväxande åker – fri utveckling

Tillhör reservatsbeslut dnr: 11.111-820-71

ANLÄGGNINGAR OCH INFORMATION FÖR FRILUFTSLIV

Karta som visar reservatets entré med skyltställ och parkeringsplats, samt de platser där det ska finnas reservatsskyltar. En ny stig ska iordningställas med hänvisningsskyltar mot finnrosens växtplats (B). Stigen ska huvudsakligen följa redan befintliga stigar.

Reservatet bör vara skyltat med vägvisare vid skogsbilvägens början i Furunäs.

Tillhör reservatsbeslut dnr: 11.111-820-71